הלכה ב]:

מב ב מיי פ"ב מהלי

םג ג מיי׳ פי״א מהלכות

שבועות התכנה ג [טוש"ע י"ד סי' רג סעיף ו]: סד ד מיי פ"א מהלי שבת

הלכה מ:

תורה אור השלם

בִּי לְפְנֵי הַיְּמִים הָהַם שְׂכֵר הָאָדָם לֹא נִהְיָה וּשְׂכֵר הַבְּהַמָּה אֵינֶנֶה וְלִיּוֹצֵא וְלַכְּא אֵין שְׁלוֹם מון הַצְּר

אַשַלַח אַת כַּל הָאָדָם אִישׁ

בְּרֵעַהוּ: זכריה חי 2. דַבֵּר אֶלְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

אמרת אלהם איש בי בּיי הְיבּיי הְיבּיי הְישׁ בִּיּ פְּלָא נֶדֶר בְּעֶרְבְּךְּ נְפָשׁת נֵייָ: ויקרא כז ר

רבינו חננאל

ועוד אם אנס אשת איש

ישראל לא אסרה על בעלה ישראל לא אסרה על בעלה ואם הוליד בן אין לו תקנה

אבל אשת כהן אפילו אנסה אסרה על בעלה. רשבי"א

אין נקרא מעוות אלא מי

שהיה מתוקז ונתעוות ואיזה

שהיה מחוקן התעדות האחד זה ת״ח שפירש מן התורה. אין אומרים בקרו גמל בקרו חזיר אלא בקרו טלה בקרו חזיר אלא

חהלים צה יא

שבועות

שבועות הלכה י ופ"ב מהלכות נדרים הלכה ב טוש"ע י"ד סי" רי סעיף א וסי רלט סעיף א:

הלכה

ל) [סנהדרין לח. לע"ק],ל) [נזיר סב.], ג) [שס], ל) מנהדרין קי:, ה) [עי' תום' ב"ב עד. ד"ה ועכשיון, 1) ברכות לב., 1) [יומא פה: מגילה ז.], **ח**) מזיר לד. סב. סנהדרין כה. עירובין פב. [נדרים יט: כא.], **ט**) שבועות כו:, י) ונדרים ז: תמורה ג:ז. ל, יומא פה: מגילה ז., ל) [ל"ל אלא לכדרבי אבא], מ) שבת עג: בילה ח., () ושבת עג: וש"כו. ם) [וביבמות נו:], ע) [במדבר ה], פ) [איכהג], ל) [לקמןיא:], ק) [וכן בסנהדרין כד.], ד) [ג״ל רבי זירא ב״ת פה.], ש) [באבות דר״נ פ׳ לו אמר ר׳ יהושע בעלמו כן ע"ש],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אחת הפלאה וכו' כתרגומו ארי יפרש: (ב) ד"ה שאינה לריכה לגופה (ג) תום' ד"ה באפי וכו' ודרשיטן מיניה לדור המדבר כנ״ל ותיבת גבי נמחק: (ד) בא״ד לעולם הבא ותדע רהא מצינו תנל וכו' ל"כ נ"ב והכי איתא התם להדיא דר"ח דחמר יש להם חלק לעוה"ב דריש נשבעתי וחוזרני לעוה"ב דריש בי: (ה) ד"ה לאפוקי וכו׳ אלא מוקי לה לקדשים דבעזרה הוא דכתיב האי קרא גבי קדשים וכל נדיב לב עולות וכו׳ ומשני לה הכי פ׳ ג׳ דשנועות וקאמר התם ונילף מינה וכו׳ דכתיב ביה כל נדיב לב הביאו וקדשים. כ"צ ולריך לפרש הא דקאמר הכא לאפוקי מדשמואל משמע דקרא דכל נדיב לב יליף אף בחולין ולאפוקי מדשמואל דאמר ודלא משמע מיניה אלא

מוסף רש"י היתר נדרים פורחין באויר. העולס, שאין להן מקרא מן התורה על מה שיסמוכו (חיר חר.). כי יפליא בי יפליא שתי פעמים. מחד בנזיר ואחד בנדרים (ל"ל נערכין), אחת הפלאה לאיסור. שלא לבטל את הנדר לאיסור. שנק נכעל מע יאות כשלין כו חלטה, ואחת הפלאה להיתר. כשים כו חלטה (שם). באפי נשבעתי וחזרתי בי. מפני כעסי נשבעתי ומתחרט אני וסנהדריו קי:). לעולם אין אחד מהם נזיר. שניס יושבין וחחד עובר, זה אומר פלוני העובר נזיר אם מוננו פטוני העובר להי הוא וזה אומר אינו נזיר, ואמר אחד הריני נזיר אם כמותו הוא שהוא נזיר, וחברו אומר הריני שאמו שייני אוכנד מונני יאיני נזיר אם כמותו הוא שאינו נזיר, ושניהם מתכוונים לנזירות, ונמצא כאחד מהם, ואמר ר' טרפון אין אחד מהן נזיר, שעל ספק אמר דבריו תחילה ואין זו הפלאה, דכי יפליא איש יפרש משמע (סנהדרין כה.) דלא משמע לעסייהו ממש לשס מוכם אלה תלו מירותן בזה מירות אלא תלו מירותן בזה שבא כנגדן ולא היה פיו ולבו שוין להכי אין אחד מהם מיר (נדרים כא.). שלא ניתנה ניררות אלא להפלאה. דבעינן נשעה שנדר שיהא יודע אי הוי מיל (נדרים יט:). שיהא נדרו מפורש על הודחי ולא נחרת ספק אי נזיר אותו הבא כנגדו (ערובין פב.). צריך שיוציא בשפתיו. ואס לא הוליאה בשפתיו אינה שבועה

מכלל דאם רצה שלא לקיים מתירין

(שבועות כו:).

ברנון. אסרה על בעלה: אשת כהן. אפילו באונס אסורה לבעלה אפילן מש"ם לש"ם. מש"ס ירושלמי לש"ס בבלי כדפירש רש"י א ומיי פייו מהלסמ שבועות בכתובות (דף נא:ש) והיא לא נתפשהש אסורה הא נתפשה מותרת ואי זו זו אשת ישראל ומדכתיב היא מיעוטא הוי לומר יש לך אחרת ש"ס הבבלי וכן יי (רב כהנא) דהוה ציים דלישתכח מיניה ש"ס הבבלי

> מהרא הוא בזכריה ודרשוהו כאן ליולא מן החורה ובא לו לדברים

שאע"פ שנתפשה אסורה ואי זו אשת כהן: וליולא ולבא אין שלום. ומיהו אפילו איפכא י"ל והכי פירושו שפירש מזה ועדיין לא הבין בזה באונם כאן ברצון ואיבעית אימא הא והא באונם ול"ק כאן באשת כהן כאן באשת ישרום אמר רב ישראל יוליוצא ולבא אין שלום אמר רב לש"ם: מתני מיהיתר נדרים פורחין באויר שתי פעמים אחת הפלאה לאיסור ואחת

יוכן אמר בירושלמי במחשכים הושיבני כמתי עולם אלו

שמחוך כך לא יעלה בידו הלכה ברורה: דלכוא כרבי יהודה.

משמע דחשיב ליה פירכא מה שמלריך

הכתוב לדרשה אחריתי ואילו בפ"ק

דמגילה (דף 1.) גבי אסתר ברוח

הקדש נאמרה קאמר שמואל משום

דכתיב קיימו וקבלו קיימו למעלה

מה שקבלו למטה וקאמר הש"ס דלית

ליה פירכא ואילו בשבת בפ' ר' עקיבא

(דף פח. ושם) דרשינן מיניה קיימו מה שקבלו כבר דקבלו התורה ברצון

בימי אחשורוש ואמר הר"י דלאו קושיא

היא דהתם מפיק לה מדשני לה

בדבוריה דליכתוב קיימו וקיימו או

קבלו וקבלו אלא ודאי תרתי שמע

הבאין כאחד ואין מלמדים: לקיים מצות. דנריך להזכיר שם שמים כדי לורוזי נפשיה: לשמואל לית ליה פירכא. והא דדרשינן פ"ב שמים התם מדברו נפקי ליה: לכדרבי אבא. ה"ה לשאר

ַרְיָּי, בּי. -3. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מינה:באפי נשבעתי ולא הדרנא נ. נבו אֶל בְּנֵי יִשְּׁוְאֵל אָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ אָשָׁה כִּי יַפְּלָא לְנְדֹּר נֶדֶר בי. והקשה הר"ר אלחנן דעל כרחך אָשְׁה בּי בּיְבּ. נְזִיר לְהַוִּיר לִיְיָ: במדבר ו ב קרא בהכי מידריש מדכתיב נשבעתי באפי אם יבואון אל מנוחתי ודרשינן .4 אֲשֶׁר נִשְׁבַּעִתִּי בָאַפִּי אָם מינה (ג) גבי דור המדבר שלא באו יבאון אֶל מנוחָתי: לארץ ותירך לו הר"י דהאי קרא לאו בביאת ארץ משתעי אלא בחלק 5. קחו מֵאִתִּכֶם תִּרוּמָה לַיִּיָ בל נדיב לבו יביאה את לעולם הבא ^(ד) ומצינו תנא ^{ש)} דאמר וּנְחֹשֶׁת: שמות לה ה הְרוּמֵת יְיָ זְהָב וְכֶסֶף בי דְּיִר יִבוּ בחלק (סנהדרין דף קי:) דור המדבר יש להם חלק לעוה"ב א"כ איכא 6. נשבעתי ואקימה לשמר למידרש והדרנא בי: לאפוקי מדשמואל ראמר שמואל 7. אִישׁ בִּי יִדּר נֶדֶר לַיִיְ אוּ הַשְּׁבֵע שְׁבֻעָה לָאְטֹר אָסֶר עַל נִפְשׁוֹ לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ גמר כלכו צריך שיוציא בכל היצא מפיו יעשה:

בשפתיו. לחו משום דלית ליה לשמואל גמר בלבו דהא קרא כתיב אלא מוקי לקדשים (ס) (שהביאו) בעורה הוא דכתיב האי קרא וגבי קדשים כתיב וכל נדיב לב עולות (דה"ב כט) ושמואל מודה לה שפיר ומקשי מינה לשמואל מהאי קרא ומשני לה פרק ג' דשבועות (דף כו: ושם) וכי תימא ניליף מינה משום דהוה ליה תרומה ר"ל תרומת מלאכת המשכן כתיב ביה כל נדיב לבו וקדשים שני כתובים

דנדרים (דף טו:) אבל מיחל הוא חפלי מקלקלים דפטורין הוה מצי למימר אלא רבותא קמ"ל דאע"ג דלריך לעפר מיפטר כיון דלא לריך לגומא:

בקרו הדי אלא בקרו סלה שעיקרו כשר וטהור. כך ת״ח שפירש. וליוצא ולבא אין . שלום מז הצר. אמר רב כיוז שאדם מן חבר: אמו דב כיון שאדם יוצא מדבר הלכה אין לו שלום. ושמואל אמר זה היוצא מז התלמוד למשנה. ורוצא מן וווגיפור הפשבור ור' יוחנן אמר אפילו יוצא מתלמוד בבלי לתלמוד א"י אין שלום שאין דרכיהן אחת: ירושלמי ר' הונא ור' ירמיה בשם שמואל מצאנו שויתר הקב"ה על ע"ז וג"ע וש"ד ועל עזיבת התורה לא ויתר. שנא' על מה אבדה הארץ וגו' ויאמר ה' על עזבם את תורתי גו'. נמנו וגמרו התלמוד קודם למעשה הדא דאת . אמר בשיש מי שיעשה אבל אין שם מי שיעשה המעשה קודם. כי הא דאמר לון ר' אלעזר לר' חייא ולר' יוסי ולר' אמי אן הויתון יומא דין אמרין ליה אזלינן לגמול חסד. אמר לון ולא הוה אחרינין למגמל הדא חסד. אמרו ליה מגור הוה. כלומר אכסנאי הוה: [מתני'] התרת דרים פורחים באויר ואין להם על מה שיסמכו. תניא ר' אליעזר אומר יש

אליעזר אומר יש

מן התורה שיש לו רשות להתיר נדרים ואינם כעופות

הפורחות באויר כאשר שנינו במשנתנו. מנא לז שנא' כי

חחרים: שיולה חדם מדבר הלכה לדבר מקרא שוב אין לו שלום. שאין הוראה מדבר מקרא שהמשנה סכיון שיוצא אדם מדבר הלכה לדבר מקרא סכיון מפרשה סתימת התורה: מהלמוד שוב אין לו שלום ושמואל אמר זה הפורש מתלמוד למשנה ור' יוחנן אמר אפילו מש"ם למשנה. אם שמש את החכמים שהן מדקדקין ליתן טעם משניות להבין המשניות הסותרות זו את זו ולמצוא ואין להם על מה שיםמכו הלכות שבת טעם לפטור ולחובה לאיסור ולהיתר חגיגות והמעילות הרי הם כהררים התלוין שבמשנה זו קרוי תלמוד ואם יצא מהן ונתן עסקו לגירסת המשניות בשערה שהן מקרא מועט והלכות מרובות שוב אין לו שלום בדבר הוראה שאין הדינין והעבודות המהרות והממאות ועריות הוראה נכונה בדבר משנה שכמה יש להן על מה שיסמכו והן הן גופי תורה: משניות יש שאין דבריהן מכוונין גמ' תניא מרבי אליעזר אומר יש להם על ותירצום בני הש"ם הכא במאי עסקינן מה שיםמכו שנאמר בכי יפליא כי יפליא חסורי מחסרא הא מני רבי פלוני היא ואין הלכה כמותו: אפילו מש"ם לש"ם. מש"ם ירושלמי לש"ם בבלי הפלאה להיתר רבי יהושע אומר יש להם שהוא עמוק כדאמרינן בסנהדרין על מה שיםמכו שנאמר יאשר נשבעתי באפי ייבאפי נשבעתי וחזרתי בי ר' יצחק (דף כד.) במחשכים הושיבני כמתי עולס יו הש"ם של בבל: מתני׳ אומר יש להם על מה שיסמכו שנאמר •כל היתר נדרים פורחים באויר. התרת נדיב לבו חנניה בן אחי רבי יהושע אומר יש נדרים שאמרו חכמים שהחכם מתיר להם על מה שיסמכו שנאמר 'ינשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך אמר רב את הנדר מעט רמז יש במקרא ואין על מה לסמוך אלא שכן מסור לחכמים בתורה שבעל פה: **הלכות** יהודה אמר שמואל אי הואי התם אמרי להו דידי עדיפא מדידכו שנאמר ״לא יחל דברו שבת והלכות חגיגה הלכות מעילות. יש בהן הלכות שהן תלויות ברמו יהוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו מקרא מועט: כהררין התלוים. אמר רבא "לכולהו אית להו פירכא בשערת רחש: והעבודות. הלכות מדשמואל דלית ליה פירכא דאי מדר' אליעזר עבודת קרבן: והעריות. ערוה: דלמא כדרבי יהודה שאמר משום ר' מרפוז הן הן גופי חורה. בגמראט פריך אטו הנך לאו גופי תורה נינהו: דתניא רבי יהודה אומר משום רבי מרפון ּלעולם אין אחד מהם נזיר שלא ניתנה י גמ' כי יפליה שתי פעמים. החד בערכין ואחד בנזיר כי יפליא נדר נזירות אלא להפלאה אי מדר' יהושע דלמא הכי קאמר באפי נשבעתי ולא הדרגא בי בערכך כי יפליא לנדור נדר נזיר: אחת הפלאה לאיסור. כוליה הפלאה אי מדרבי יצחק דלמא לאפוקי מדשמואל ידאמר שמואל גמר בלבו צריך שיוציא לשון פירוש כתרגומו (א) ארי יפריש ולמה כתב הפלאה בשניהן אחת כשפירש בשפתיו והא קמ"ל דאע"ג דלא הוציא ונדר ואסר עלמו בנדר ואחת שחוזר בשפתיו אי מדחנניה בן אחי רבי יהושע ומפרש לפני החכם ואומר כן נדרתי דלמא כרב גידל אמר רב ידאמר רב גידל ולדעת כן נדרתי אבל לדעת כן לא אמר רב ימנין שנשבעין לקייִם את המצוה נדרתי והרי הוא בא לידי חרטה שנאמר נשבעתי ואקיימה לשמור משפמי צדקך אלא דשמואל לית ליה פירכא אמר ומתוך כך בא לידי היתר: נשבעתי באפי. מדקאמר באפי משמע יכול אני לישאל עליו לפי שמחמת אפי ולא רבא ואיתימא רב נחמן בר יצחק היינו דאמרי מדעת מיושבת נשבעתי. יש ללמוד אינשי ישבא חדא פלפלתא חריפתא ממלי מכאן שהמוצא פתח לנדרו לאמר צנא דקרי: הַלכות שבת: מיכתב כתיבן לא לדעת כן נדרתי שיקרני דבר זה לא צריכא ילכדר' אבא דאמר רבי אבא שאני רואה הבא לי ע"י נדרי מתירין לו: כל נדיב לבו הביאו. אם עודנו יהחופר יגומא בשבת ואין צריך אלא יי לעפרה פמור עליה כמאן כרבי שמעון לבו נודבו עליו יביאו ואם מתחרט יתירו לו: נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי לדקך. מדקאמר ואקיימה

דאמר ∘מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה אפילו תימא לרבי יהודה התם מתקן הכא מקלקל הוא מאי כהררין התלויון בשערה מלאכת

אי מדרבי אליעור. דדרים הפלאה ימירתא: דלמא. לכדרבי טרפון אתא: אין אחד מהן נזיר. ב' שהיו יושבין ובא אחד לפניהם ואמר אחד הריני נזיר שזה הבא אללנו נזיר הוא וחברו אומר הריני נזיר שאינו נזיר ולבסוף נמלא כאחד מהן אין אחד מהן נזיר לפי שלא ניתנה נזירות להיות נזיר בתלייה ובספק אלא בהפלאה ודאית מפורשת: גמר בלבו. שבועה או נדר או הקדש: שנשבעין לקיים המצוה. כלומר מצוה שיהא אדם נשבע לקיים מלוה כדי שימהר ויזרו לקיימה: פלפלחה. גרעין אחד של פלפל: מיכתב כחיבן. טובא אזהרות כתיבי בשבת מאי מקרא מועט דקאמר מתניתין: לא נצרכא כו'. דבר זה וכיולא בו רמו מועט יש לו ללמוד מן התורה: חופר גומא. בונה בנין הוא ואם אינו לריך לה אלא ליטול את העפר אף על פי שהבנין בנוי אינו חייב משום בונה: שאינה לריכה לגופה. כגון (ב) זה שאינו לריך לבנין זה. ורבי שמעון אמר מילחיה גבי מוליא את המת במטה לקוברו בשבת (שבת דף לג:) וקאמר רבי שמעון פטור על הוצאה זו שברצונו לא היתה באה אליו ולא היה לריך לה: אפילו חימא לר' יהודה. דפליג עליה מודה בהך גומא דאלו התם הקובר את המת מתקן הוא והאי חופר גומא מקלקל הוא את חלרו: ומאי כהררין. דקאמר במתניתין דמשמע שיש קלת רמו מן התורה ללמד זה ומהו הרמו:

משתונו. מגא לן שנאי כי פעמים אחת הפלאה לאיסור ואחת הפלאה להיתר ר' יהושע אומר מהכא אשר נשבעתי באפי וחזרתי ש"מ שיש היתר לשבועות כו' ודחינן להני כולהו דלמא ההפלאה היתירה לובויי הא אתאי דתניא ר' יהודה אומר מהנא רבי והדה אומר מהנא החבלה שבעתי באפי וחזרתי ש"מ שיש היתר לשבועות כו' ודחינן להני כולהו דלמא ההפלאה היתירה אלא להפלאה כזכתיב (שמות ח) והפליתי ביום ההוא. כלומר דבר הידוע בודאי ובבירור כך תהיה ההפלאה שמתחייב בה הוא ור' יהושע נמי דלמא להפלאה כדרך חרטה. והא דר' יצחק נמי אפקוה מכל נדיב לב דאלמא הדבר תלוי בלב וכל דבר שאינו בכוון לב כמי שאינו הוא. דלמא האי קרא לכדשמואל הוא דאתא דאמר גמר בלבו צדיך להוציא בשפתיו שאע"פ של המצות תלויות בהסכמת לב כדכתיב למען תפוש את ישראל בלבם. שבועה ואולה אלא במבטא שפתים. והא דר' יהושע דדייק מנשבעתי ואקיימה. מכלל שיש דרך שלא קרים בלא מאר רב ולהודיע כי הנשבע לקיים מצוה שבועה חלה עליו שנאמר נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך, מכלל שיש שבועה אחרת שאינו חייב לקיימה כגון הנשבע לקיים מצוה שבועה חלה עליו שנאמר נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך, מכלל שיש שבועה אחרת שאינו אוא צבל אחרים מחילין לו. האי מלחא דשמואל לא יחל דברו למה לי אלא ללמד שכגון זה יש לו חילול והוא לא יחל לעצמו. אבל אחנים מחילין לו. האי מלחא דשמואל לה שביעה הוה להא דשמואל: ידושלב" רבי מניתיה לוב להתיר נדרים ולרון יחידי מן דהוה לא מהודה להא דשמואל: ידושלב" רבי מניתיה לוב להברים יחידים והוא שיהא ראוי לכל הדברים בנמיר למני לתלמידוי. והוה מצטער על חד דהוה ולא הוה יכול ממנותיה וימניניה לדברים יחידים והוא שיהא ראוי לכל הדברים מהד"ב מנית לתנייה להי שלא למד שכנון זה ימילה לדבים יחידים והוא שיהא ראו לכל הדברים כהדא ריב"ל מני לתלמידוי. והוה מצטער על חד דהוה ולא ממות לדברים יחידים והוא שהיא ראוי לכל הדברים כהדא ריב"ל מני לתלמידוי. והוה מצטער על חד דהוה ולא מהוות לדברים יחידים והוא שבה אורים מהדר לכל הדברים יחידים נהוא לא למד שבנו היול להי לברים יחידים והוא שבה אורים מנהים להבים להמות לתבים להבים להבים להבים להבים להבים להבים להבים לבים להבים לבים להבים לבים להבים להבים לבים להבים לבים להבים להבים להבים להבים להבים להבים להבים להבים להבים למדים